

Porozumienie dotyczące Specjalnego Trybunału do spraw Sierra Leone i Statut Specjalnego Trybunału do spraw Sierra Leone, Freetown, 16 stycznia 2002 r.¹

(United Nations Security Council Official Records, dokument 5/2002/246 dołączony do listu z dnia 6 marca 2002 r. skierowanego przez Sekretarza Generalnego ONZ do Przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa)
(wyciąg)

1. Porozumienie

Z uwagi na to, że Rada Bezpieczeństwa w swojej rezolucji 1315 (2000) z dnia 14 sierpnia 2000 r. wyraziła głębokie zaniepokojenie bardzo poważnymi zbrodniami popełnionymi na terytorium Sierra Leone przeciwko ludności Sierra Leone oraz przeciwko Organizacji Narodów Zjednoczonych i współpracującemu z nią personelowi, które to zbrodnie w przeważającej części nie zostały ukarane;

Z uwagi na to, że w tej rezolucji Rada Bezpieczeństwa zwróciła się do Sekretarza Generalnego o wynegocjowanie z Rządem Sierra Leone porozumienia w celu utworzenia specjalnego, niezależnego trybunału dla osądzenia osób, które ponoszą największą odpowiedzialność za popełnienie poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego oraz czynów będących zbrodniami w świetle prawa wewnętrznego obowiązującego w Sierra Leone;

Z uwagi na to, że Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych (zwany dalej "Sekretarzem Generalnym") i Rząd Sierra Leone (zwany dalej "Rządem") odbyli takie negocjacje w celu utworzenia Specjalnego Trybunału do spraw Sierra Leone (zwanego dalej "Specjalnym Trybunałem");

Organizacja Narodów Zjednoczonych i Rząd Sierra Leone uzgodniły obecnie co następuje:

Artykuł 1

Utworzenie Specjalnego Trybunału

1. Niniejszym tworzy się Specjalny Trybunał do spraw Sierra Leone w celu sądenia osób, które ponoszą największą odpowiedzialność za poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i prawa wewnętrznego obowiązującego w Sierra Leone, popełnione na terytorium Sierra Leone od 30 listopada 1996 r.

2. Specjalny Trybunał działa zgodnie ze Statutem Specjalnego Trybunału do spraw Sierra Leone. Statut jest dołączony do niniejszego porozumienia i stanowi jego nieodłączną część.

Opuszczono dalszą część porozumienia zawartą w artykułach 2-23, których treść została w większości powtórzona w przepisach statutu

2. Statut

Specjalny Trybunał do spraw Sierra Leone (zwany dalej "Specjalnym Trybunałem"), utworzony na mocy Porozumienia między Organizacją Narodów Zjednoczonych i Rządem Sierra Leone w następstwie rezolucji Rady Bezpieczeństwa 1315 (2000) z 14 sierpnia 2000 r., działa zgodnie z przepisami niniejszego statutu.

Artykuł 1

Kompetencje Specjalnego Trybunału

1. Specjalny Trybunał ma prawo, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ustępie 2 poniżej, do sądenia osób, które ponoszą największą odpowiedzialność za poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i prawa wewnętrznego obowiązującego w Sierra Leone, popełnione na terytorium Sierra Leone od 30 listopada 1996 r., łącznie z tymi przywódcami, którzy - popełniając te zbrodnie - stworzyli zagrożenie dla ustanawiania i wdrażania procesu pokojowego w Sierra Leone.

¹ Tłumaczenie E. Mikos-Skuza.

2. Wszelkie naruszenia prawa dokonane przez członków misji pokojowych i członków personelu im towarzyszącego, obecnych na terytorium Sierra Leone stosownie do porozumienia o statusie misji obowiązującego między Organizacją Narodów Zjednoczonych i Rządem Sierra Leone lub stosownie do porozumień między Sierra Leone i innymi rządami bądź organizacjami regionalnymi albo, w braku takiego porozumienia pod warunkiem, że operacje pokojowe zostały podjęte za zgodą Rządu Sierra Leone, podlegają pierwszoplanowej jurysdykcji Państwa wysyłającego.

3. W przypadku, gdy Państwo wysyłające nie chce lub rzeczywiście nie może prowadzić dochodzenia lub osądzić danej osoby, Sąd może dokonać wobec niej wymiaru sprawiedliwości, o ile Rada Bezpieczeństwa, na wniosek jakiegokolwiek państwa, upoważni go do tego.

Artykuł 2

Zbrodnie przeciwko ludzkości

Specjalny Trybunał ma prawo do sądenia osób, które popełniły następujące zbrodnie w ramach szeroko zakrojonych i systematycznych ataków przeciwko jakiegokolwiek ludności cywilnej:

Zabójstwo;

Eksterminacja;

Niewolnictwo;

Deportacja;

Uwięzienie;

Torturowanie;

Zgwałcenie, niewolnictwo seksualne, przymusowa prostytutcja, wymuszona ciąża i inne formy przemocy seksualnej;

Prześladowanie z powodów politycznych, rasowych lub religijnych;

Inne czyny nieludzkie.

Artykuł 3

Naruszenia artykułu 3 wspólnego dla konwencji genewskich oraz naruszenia protokołu dodatkowego II

Specjalny Trybunał ma prawo do sądenia osób, które popełniły lub zleciły popełnienie poważnych naruszeń artykułu 3 wspólnego dla konwencji genewskich o ochronie ofiar wojny z 12 sierpnia 1949 r. oraz protokołu dodatkowego II do tych konwencji z 8 czerwca 1977 r. Takie naruszenia obejmują:

Zamachy na życie, zdrowie lub fizyczną albo psychiczną równowagę osób, zwłaszcza zabójstwa, jak też okrutne traktowanie, takie jak tortury, okaleczenia lub wszelkie postacie kar cielesnych;

Kary zbiorowe;

Branie zakładników;

Działania terrorystyczne;

Zamachy na godność osobistą, w szczególności traktowanie poniżające i upokarzające,

gwałt, zmuszanie do prostytutki i wszelkie postacie zamachów na obyczajność;

Grabież;

Skazywanie i wykonywanie egzekucji bez uprzedniego wyroku, wydanego przez sąd należycie ukonstytuowany i dający wszelkie gwarancje procesowe uznane za niezbędne przez narody cywilizowane;

Groźba popełnienia któregoś z wymienionych czynów.

Artykuł 4

Inne poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego

Specjalny Trybunał ma prawo do sądenia osób, które dokonały następujących poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego:

Celowe kierowanie ataków przeciwko całej ludności cywilnej lub przeciwko poszczególnym osobom cywilnym nie biorącym bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych;

Celowe kierowanie ataków przeciwko osobom, urządzeniom, materiałom, formacjom lub pojazdom zaangażowanym w pomoc humanitarną lub misje pokojowe zgodnie z Kartą Organizacji

Narodów Zjednoczonych, o ile są one uprawnione na mocy międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych do ochrony przysługującej osobom lub dobrom cywilnym;
Rekrutowanie lub werbowanie dzieci poniżej 15 roku życia do sił zbrojnych bądź zbrojnych ugrupowań albo wykorzystywanie ich do aktywnego udziału w działaniach zbrojnych.

Artykuł 5

Zbrodnie w świetle prawa wewnętrznego obowiązującego w Sierra Leone

Specjalny Trybunał ma prawo do sądenia osób, które popełniły następujące zbrodnie w świetle prawa wewnętrznego obowiązującego w Sierra Leone:

Przestępstwa polegające na wykorzystywaniu dziewcząt na podstawie Ustawy o Zapobieganiu Okrucieństwu wobec Dzieci z 1926 r.:

Wykorzystanie dziewczynki poniżej 13 roku życia w sposób sprzeczny z działem 6;

Wykorzystanie dziewczynki między 13 i 14 rokiem życia w sposób sprzeczny z działem 7;

Uprowadzenie dziewczynki w celach niemoralnych w sposób sprzeczny z działem 12.

Przestępstwa polegające na rozmyślnym niszczeniu własności na podstawie Ustawy o Celowym Wyrządzaniu Szkód z 1861 r.:

Podpalanie mieszkań - domów, w których przebywa człowiek, w sposób sprzeczny z działem 2;

Podpalanie budynków publicznych w sposób sprzeczny z działami 5 i 6;

Podpalanie innych budynków w sposób sprzeczny z działem 6.

Artykuł 6

Artykuł ten zatytułowany "Indywidualna odpowiedzialność karna" ma bardzo podobną treść do treści artykułu 7 Statutu Międzynarodowego Trybunału do spraw byłej Jugosławii.

Artykuł 7

Jurysdykcja wobec osób powyżej 15 roku życia

1. Specjalnemu Trybunałowi nie przysługuje jurysdykcja wobec jakiejkolwiek osoby, która w chwili rzekomego popełnienia zbrodni nie miała ukończonych 15 lat. Jeżeli przed Trybunałem staje osoba, która w chwili rzekomego popełnienia zbrodni miała ukończone 15 lat, ale nie miała ukończonych 18 lat, będzie ona traktowana w sposób godny, z poszanowaniem jej wartości, przy uwzględnieniu jej młodego wieku i w dążeniu do przywrócenia jej społeczeństwu, do ponownego włączenia i podjęcia przez nią aktywnego udziału w życiu społecznym, w sposób zgodny z międzynarodowymi standardami praw człowieka, zwłaszcza praw dziecka.

2. Przy rozstrzyganiu sprawy przeciwko młodemu sprawcy, Specjalny Trybunał zarządzi zastosowanie jakichkolwiek spośród następujących środków: kuratela i nadzór, wykonywanie prac społecznych, doradztwo, opieka wychowawcza, programy szkolenia poprawczego, oświatowego i zawodowego, uczęszczanie do szkół dla nieletnich przestępców i, w razie potrzeby, objęcie programami rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji lub programami agencji zajmujących się opieką nad dziećmi.

Artykuł 8

Zbieg jurysdykcji

1. Specjalnemu Trybunałowi i sądom krajowym Sierra Leone przysługuje równoległa właściwość do sądenia.

2. Specjalnemu Trybunałowi przysługuje pierwszeństwo wobec sądów krajowych Sierra Leone. Na każdym etapie postępowania Specjalny Trybunał może formalnie zażądać od sądu krajowego podporządkowania się jego kompetencji zgodnie z niniejszym statutem oraz regułami procesowymi i dowodowymi.

Artykuł 9

Ma taką treść, jak artykuł 10 statutu Międzynarodowego Trybunału do spraw byłej Jugosławii.

Artykuł 10

Amnestia

Amnestia, którą została objęta jakakolwiek osoba podlegająca właściwości Specjalnego Trybunału w odniesieniu do zbrodni określonych w artykułach 2 do 4 niniejszego statutu, nie stanowi przeszkody do sądenia.

Artykuł 11

Organizacja Specjalnego Trybunału Specjalny

Trybunał składa się z następujących organów:

Izby, obejmujące jedną lub więcej Izb Orzekających i Izbę Apelacyjną;

Prokurator;

Sekretariat.

Artykuł 12

Skład Izb

Izby są złożone z nie mniej niż ośmiu (8) lub nie więcej niż jedenastu (11) niezależnych Sędziów, którzy sprawują urząd w następujący sposób:

Trzech Sędziów sprawuje urząd w Izbie Orzekającej, przy czym jeden spośród nich jest Sędzią mianowanym przez Rząd Sierra Leone, a dwóch Sędziów jest mianowanych przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (zwanego dalej "Sekretarzem Generalnym");

Pięciu Sędziów sprawuje urząd w Izbie Apelacyjnej, przy czym dwóch spośród nich jest mianowanych przez Rząd Sierra Leone, a trzech Sędziów jest mianowanych przez Sekretarza Generalnego.

Opuszczono dalszą część statutu zawartą w ustępach 2-4 artykułu 12 i w artykułach 13-25, których treść powtarza w dużej części przepisy Statutów Międzynarodowych Trybunałów do spraw byłej Jugosławii i Rwandy.